

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 9 lipca 2021 r.

ZP-KNPS.431.6.21.2021.MB1

Pani
Lilia Walasek
Dyrektor
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Chojnowie

Wystąpienie pokontrolne

W dniach 17, 18, 20 maja 2021 r., na podstawie art. 22 pkt 8 oraz art. 126 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 ze zm.), zwanej dalej „ustawą” oraz § 5 rozporządzenia z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2285) zespół kontrolerów: Monika Broniszewska – starszy inspektor wojewódzki, przewodniczący zespołu, Agnieszka Kukuryka-Szymuś – inspektor wojewódzki, kontroler, przeprowadził kontrolę kompleksową w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Chojnowie, ul. Fabryczna 1, 59-225 Chojnów z zakresu realizacji zadań wynikających z ustawy, w szczególności zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z wymaganymi kwalifikacjami, jak również zapisów art. 17 ust. 1, art. 17 ust. 2, art. 18 ust. 1 i zadań wynikających z art. 110 ustawy, obejmującą okres od dnia 1 stycznia 2020 r. do 17 maja 2021 r.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 21 grudnia 2020 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego planem kontroli na I półrocze 2021 r.

Jednostką kieruje Pani Lilia Walasek, która na stanowisku Dyrektora Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chojnowie została zatrudniona z dniem 24 czerwca 2015 r. Wcześniej od 1 kwietnia 2015 r. Pani Lilia Walasek zajmowała stanowisko Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chojnowie.

Pani Lilia Walasek ponosi odpowiedzialność za realizowane zadania w okresie objętym kontrolą.

Podpisany przez Panią w dniu 21 czerwca 2021 r. protokół kontroli, do którego nie wniesiono zastrzeżeń, zawierał ustalenia dokonane w oparciu o udostępnioną w toku kontroli dokumentację oraz udzielone wyjaśnienia.

Wojewoda Dolnośląski ocenia pozytywnie z nieprawidłowościami działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chojnowie w zakresie zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z kwalifikacjami wymaganymi ustawą oraz realizacji zadań wynikających z ustawy.

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne o charakterze obowiązkowym wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 1, 2, 3, 4, 5, 6, 10, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20 ustawy, które dotyczą:

- opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych (pkt 1),
- sporządzania zgodnie z art. 16a oceny w zakresie pomocy społecznej (pkt 2),
- udzielania schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych (pkt 5),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego (pkt 6),
- świadczenia pracy socjalnej (pkt 10),
- prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych (pkt 12),
- dożywiania dzieci (pkt 14),
- sprawiania pogrzebu (pkt 15),
- kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu (pkt 16),
- sporządzania sprawozdawczości oraz przekazywania jej właściwemu wojewodzie w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego (pkt 17),
- utworzenia i utrzymywania ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienia środków na wynagrodzenie pracowników (pkt 18),
- przyznawania i wypłacania zasiłków stałych (pkt 19),

- opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 20).

Ustalono, że Dyrektor Ośrodka, na podstawie upoważnienia Wójta Gminy Chojnów, wydaje decyzje administracyjne w indywidualnych sprawach potwierdzające prawo do świadczeń opieki zdrowotnej, o którym mowa w art. 54 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1398 ze zm.).

Zadania z art. 17 ust. 1 pkt 7, 8, 9, 11, 16a ustawy nie były realizowane, bowiem w okresie objętym kontrolą nie wystąpiły potrzeby w zakresie:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 7),
- przyznawania zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego (pkt 8),
- opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem bądź rodzeństwem (pkt 9),
- organizowania i świadczenia usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 11),
- pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (pkt 16a).

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne wynikające z art. 17 ust. 2 pkt 1, 4, 5 ustawy, które dotyczą:

- przyznawania i wypłacania zasiłków specjalnych celowych (pkt 1),
- podejmowania innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy (pkt 4),
- współpracy z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach (pkt 5).

Nie realizuje natomiast zadania z art. 17 ust. 2 pkt 2 ustawy dotyczącego przyznawania i wypłacania pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze, gdyż jak wyjaśnił Dyrektor Ośrodka w okresie objętym kontrolą nie zaistniała taka potrzeba.

Gmina na swoim terenie nie prowadzi i nie zapewnia miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia (art. 17 ust. 2 pkt 3 ustawy). Osoby wymagające umieszczenia w domu pomocy społecznej kierowano do placówek odpowiedniego typu zlokalizowanych jak najbliżej miejsca zamieszkania osoby zainteresowanej. Natomiast osoby wymagające wsparcia kierowane są do ośrodków wsparcia o zasięgu powiatowym i miejskim.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnowie nie opracowywał i nie realizował projektów socjalnych (art. 17 ust. 2 pkt 3a ustawy).

W trakcie kontroli ustalono, że Gmina realizuje zadania wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 6 i 9 ustawy, które dotyczą:

- realizacji zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia (pkt 6),
- wypłacania wynagrodzenia za sprawowanie opieki (pkt 9).

Zadania z art. 18 ust. 1 pkt 3, 4, 7 i 8 ustawy nie były realizowane, bowiem w okresie objętym kontrolą nie wystąpiły potrzeby w zakresie:

- organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a (pkt 7),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia oraz zapewnienia posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (pkt 8).

Gmina nie prowadzi i nie rozwija infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi (art. 18 ust. 1 pkt 5 ustawy). Z wyjaśnień Dyrektora Ośrodka wynika, że osoby potrzebujące tego typu wsparcia kierowane są do powiatowych środowiskowych domów samopomocy w Chojnowie za pośrednictwem PCPR w Legnicy.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnowie koordynuje realizację Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych (art. 110 ust. 4 ustawy).

W Gminie Chojnów zadanie wskazane w art. 110 ust. 5 ustawy, dotyczące wytaczania powództwa o roszczenia alimentacyjne na rzecz mieszkańców Gminy, nie było realizowane. Jednak, jak zapewnił Dyrektor Ośrodka, osobom zainteresowanym zgłaszającym się do Ośrodka pracownicy socjalni na bieżąco udzielają informacji o sposobie wytaczania powództwa o roszczenia alimentacyjne.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnowie kieruje wnioski o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności do organów określonych odrębnymi przepisami (art. 110 ust. 6 ustawy).

Dyrektor GOPS w Chojnowie składał Radzie Gminy coroczne sprawozdania z działalności Ośrodka oraz przedstawiał potrzeby w zakresie pomocy społecznej (art. 110 ust. 9 ustawy).

Dyrektor GOPS w Chojnowie spełnia odpowiednie wymogi w zakresie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 122 ust. 1 ustawy. Pracownicy socjalni zatrudnieni w Ośrodku spełniają wymogi odnośnie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 116 i 156 ustawy.

W okresie objętym kontrolą dodatek do wynagrodzenia 250 zł wynikający z art. 121 ust. 3a ustawy otrzymywali pracownicy socjalni zatrudnieni w OPS realizujący pracę socjalną w środowisku w pełnym wymiarze czasu pracy. Ww. dodatek nie był wliczany do kwoty minimalnego wynagrodzenia pracowników socjalnych.

W aktach personalnych pracowników socjalnych Ośrodka znajdują się stosowne pisma o przyznaniu powyższego dodatku oraz podpisane zakresy czynności.

Rejon działania kontrolowanej jednostki obejmuje obszar Gminy Chojnów zamieszkały na dzień 30.04.2021 r. przez 9.260 mieszkańców, w tym 193 rodziny i osoby samotnie gospodarujące objęte pracą socjalną. W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej

w Chojnowie, na dzień kontroli zatrudnionych było 4 pracowników socjalnych terenowych (4 etaty).

Zgodnie z art. 110 ust. 11 i 12 ustawy, ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2.000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.

Ośrodek pomocy społecznej zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych.

W przypadku GOPS w Chojnowie powyższy wskaźnik jest spełniony w stosunku do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną.

W sprawdzonych sprawach dotyczących przyznawania pomocy w formie schronienia stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W skontrolowanych sprawach dotyczących udzielenia schronienia w schronisku dla osób bezdomnych brakowało kontraktów socjalnych zawartych z osobą umieszczaną w schronisku.

Zgodnie z art. 48a ust. 2 ustawy, schronisko dla osób bezdomnych zapewnia osobom bezdomnym, które podpisały kontrakt socjalny, całodobowe, tymczasowe schronienie oraz usługi ukierunkowane na wzmacnianie aktywności społecznej, wyjście z bezdomności i uzyskanie samodzielności życiowej.

W sytuacji nie wymagającej szczególnego trybu, udzielając schronienia osobie bezdomnej poza gminą ostatniego zameldowania na pobyt stały, konieczne jest zawarcie kontraktu socjalnego, przy czym ustawodawca nie narzuca procedury przeprowadzenia przedmiotowej czynności. W zależności od okoliczności, gmina ostatniego miejsca zameldowania może:

- wezwać osobę do osobistego stawienia się w Ośrodku celem zawarcia kontraktu socjalnego;
- zawrzeć w kontrakcie kluczowe zobowiązania (na podstawie informacji przekazanych w rodzinnym wywiadzie środowiskowym, sporządzonym przez ośrodek w miejscu pobytu), a następnie przesłać dokument do ośrodka pomocy społecznej właściwego ze względu na miejsce pobytu osoby bezdomnej, wówczas, za pośrednictwem i we współpracy z tamtejszą jednostką, osoba bezdomna może podpisać kontrakt socjalny w miejscu jej pobytu.

Należy jednak pamiętać, że współpraca pomiędzy jednostką ostatniego miejsca zameldowania, a jednostką miejsca pobytu osoby bezdomnej winna znaleźć potwierdzenie w zawartym kontrakcie, ponieważ dokument ten wskazuje, kto będzie realizatorem kontraktu oraz w jakim zakresie będzie przebiegała współpraca z osobą bezdomną.

Ponadto należy podkreślić, że to pracownik socjalny zatrudniony w ośrodku pomocy społecznej gminy ostatniego miejsca zameldowania na pobyt stały powinien formalnie zawrzeć z osobą bezdomną kontrakt socjalny, bowiem to właśnie ta gmina jest właściwa do przyznania schronienia osobie bezdomnej i skierowania jej do schroniska.

Jedynie skierowanie osoby bezdomnej do schroniska dla osób bezdomnych przez gminę miejsca pobytu, na podstawie art. 101 ust. 3 ustawy możliwe jest bez konieczności wcześniejszego podpisania przez osobę bezdomną kontraktu socjalnego. Należy jednak podkreślić, że gdy tylko ustaną szczególne okoliczności, na podstawie których schronienia udzieliła gmina miejsca pobytu osoby bezdomnej, to gmina ostatniego miejsca zameldowania na pobyt stały będzie właściwą miejscowo do udzielenia pomocy tej osobie. Wówczas konieczne będzie zawarcie kontraktu socjalnego.

2. W sprawie Nr 1 (A.Z.) decyzja o udzieleniu schronienia w schronisku dla osób bezdomnych Nr Sch/000955/2020 wydana została po terminie, tj. w dniu 30.11.2020 r. Wniosek o umieszczenie w schronisku wraz z wymaganą dokumentacją oraz zgodą strony na umieszczenie w schronisku został złożony przez świadczeniobiorcę w GOPS w Chojnowie w dniu 6.10.2020 r. W aktach nie było zawiadomienia o niezłaławieniu sprawy w terminie i wyznaczeniu nowego terminu jej załaławienia.

Organy administracji publicznej zgodnie z art. 35 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 735), zwanej dalej k.p.a., obowiązane są załaławiać sprawy bez zbędnej zwłoki. Załaławienie sprawy wymagającej postępowania wyjaśniającego powinno nastąpić nie później niż w ciągu miesiąca, a sprawy szczególnie skomplikowanej – nie później niż w ciągu dwóch miesięcy od dnia wszczęcia postępowania, zaś w postępowaniu odwołaawczym – w ciągu miesiąca od dnia otrzymania odwołania (art. 35 § 3 k.p.a.). O każdym niezłaławieniu sprawy w terminie zgodnie z art. 36 § 1 k.p.a. organ administracji publicznej jest zobowiązany zawiadomić strony, podając przyczyny zwłoki, wskazując nowy termin załaławienia sprawy oraz pouczając o prawie do wniesienia ponaglenia.

W sprawdzonych sprawach dotyczących przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W sprawie Nr 2 (K.Cz.) przed wydaniem decyzji przyznającej zasiłek okresowy Nr ZO/000357/2020 z dnia 12.05.2020 r. nie przeprowadzono wywiadu środowiskowego tylko dopisano informację w tym zakresie do części V (Plan pomocy zatwierdzony przez kierownika jednostki organizacyjnej pomocy społecznej) wywiadu środowiskowego część IV z dnia 21.01.2020 r. W aktach powyższej sprawy nie było też żadnej informacji, notatki, protokołu z przeprowadzonej rozmowy telefonicznej ze świadczeniobiorcą, w trakcie której ustalono by sytuację osobistą, rodzinną, dochodową i majątkową, której przeprowadzenie dopuszcza art. 15o ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych.

Powyższe narusza normę prawa określoną w art. 106 ust. 4 ustawy, która stanowi, że decyzję administracyjną o przyznaniu lub odmowie przyznania świadczenia, z wyjątkiem decyzji o odmowie przyznania biletu kredytowanego oraz decyzji w sprawach cudzoziemców, o których mowa w art. 5a, wydaje się po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego. Oznacza to, że wywiad – poza wyjątkami wynikającymi z innych przepisów – przeprowadza się na okoliczność wydania decyzji o przyznaniu lub odmowie przyznania świadczenia z pomocy społecznej. Ponadto zgodnie z art. 67 § 1 k.p.a. z każdej czynności postępowania administracyjnego, mającej istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, organ administracji publicznej sporządza protokół, chyba że czynność ta została w inny sposób utrwalona na piśmie. W związku z powyższym z każdej przeprowadzonej rozmowy telefonicznej, podczas której ustalano sytuację osobistą, rodzinną, dochodową i majątkową należało sporządzić protokół lub wypełnić druk wywiadu środowiskowego, a w miejscu podpisu osoby, z którą przeprowadzono wywiad zrobić adnotację o przeprowadzeniu wywiadu telefonicznie.

2. Również w sprawie Nr 4 (M.G.) przed wydaniem decyzji przyznającej zasiłek okresowy Nr ZO/000/363/2020 z dnia 18.05.2020 r. nie przeprowadzono wywiadu środowiskowego tylko dopisano informację w tym zakresie do części V (Plan pomocy zatwierdzony przez kierownika jednostki organizacyjnej pomocy społecznej) wywiadu środowiskowego część IV z dnia 10.01.2020 r. W aktach powyższej sprawy nie było też żadnej informacji, notatki, protokołu z przeprowadzonej rozmowy telefonicznej ze świadczeniobiorcą, w trakcie której ustalono by sytuację osobistą, rodzinną, dochodową i majątkową, której

przeprowadzenie dopuszcza art. 15o ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych.

Analogicznie jak w sprawie Nr 2 (K.Cz.) powyższe narusza normę prawa określoną w art. 106 ust. 4 ustawy, która stanowi, że decyzję administracyjną o przyznaniu lub odmowie przyznania świadczenia, z wyjątkiem decyzji o odmowie przyznania biletu kredytowanego oraz decyzji w sprawach cudzoziemców, o których mowa w art. 5a, wydaje się po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego.

W sprawdzonych sprawach dotyczących potwierdzania prawa do świadczeń opieki zdrowotnej stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. W sprawie nr 2 (M.K.) wniosek Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego w Legnicy z dnia 17.03.2020 r. o potwierdzenie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej osobie, której udzielono świadczeń medycznych w dniu 11.03.2020 r. w trybie nagłym został załatwiony dopiero w dniu 3.07.2020 r. decyzją Nr Zd/3/2020 po uprzednim przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego również w dniu 3.07.2020 r. W aktach sprawy nie było dokumentów potwierdzających dokonywanie przez organ jakichkolwiek czynności w okresie od dnia złożenia wniosku przez świadczeniodawcę do dnia przeprowadzenia wywiadu środowiskowego i wydania decyzji w niniejszej sprawie.

Analogicznie jak w sprawie dotyczącej udzielenia schronienia, zgodnie z art. 35 § 1 k.p.a. organy administracji publicznej obowiązane są załatwiać sprawy bez zbędnej zwłoki. Załatwienie sprawy wymagającej postępowania wyjaśniającego powinno nastąpić nie później niż w ciągu miesiąca, a sprawy szczególnie skomplikowanej – nie później niż w ciągu dwóch miesięcy od dnia wszczęcia postępowania, zaś w postępowaniu odwoławczym – w ciągu miesiąca od dnia otrzymania odwołania (art. 35 § 3 k.p.a.). O każdym niezakończonym w terminie zgodnie z art. 36 § 1 k.p.a. organ administracji publicznej jest zobowiązany zawiadomić strony, podając przyczyny zwłoki, wskazując nowy termin załatwienia sprawy oraz pouczając o prawie do wniesienia ponaglenia.

W odniesieniu do opisanej wyżej nieprawidłowości wskazać też należy, że GOPS przeprowadził ze Stroną wywiad środowiskowy po upływie terminu określonego w § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 sierpnia 2016 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2017, poz. 1788). Zgodnie z jego brzmieniem wywiad przeprowadza się w terminie 14 dni

roboczych od dnia powzięcia wiadomości o konieczności jego przeprowadzenia. W sprawach niecierpiących zwłoki, wymagających pilnej interwencji pracownika socjalnego ośrodka pomocy społecznej, wywiad przeprowadza się niezwłocznie, nie później niż w terminie 2 dni roboczych od dnia powzięcia wiadomości o potrzebie przyznania świadczenia z pomocy społecznej, zwanego dalej „świadczeniem” o czym stanowi § 2 ust. 2 wyżej przywołanego rozporządzenia.

W sprawdzonych sprawach dotyczących dożywiania dzieci stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W toku kontroli ustalono, że liczba dzieci i uczniów, którym udzielono pomocy w formie posiłku bez wydania decyzji administracyjnej i ustalenia sytuacji rodziny w drodze wywiadu środowiskowego w lutym, marcu, maju, czerwcu i październiku 2020 r. oraz w marcu 2021 r. przekroczyła 20% liczby uczniów i dzieci dożywianych w szkołach i przedszkolach Gminy Chojnów w poprzednim miesiącu kalendarzowym oraz we wrześniu 2020 r. przekroczyła 20 % tej liczby z miesiąca czerwca 2020 r.

Działanie Ośrodka w tym zakresie jest niezgodne z Uchwałą Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu wspierania „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 (M.P. z 2018 r. poz. 1007). W dziale III.1.2. załącznika do Uchwały wskazano, że „w szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy uczeń albo dziecko wyraża chęć zjedzenia posiłku, odpowiednio dyrektor szkoły lub przedszkola informuje ośrodek pomocy społecznej właściwy ze względu na miejsce zamieszkania ucznia lub dziecka o potrzebie udzielania pomocy w formie posiłku”. Natomiast w dziale III.1.4. wskazano, że „liczba dzieci i uczniów, którym udzielono pomocy zgodnie z pkt III.1.2, nie może przekroczyć 20% liczby uczniów i dzieci otrzymujących posiłek w szkołach i przedszkolach na terenie gminy w poprzednim miesiącu kalendarzowym, a w miesiącu wrześniu tej liczby z miesiąca czerwca”.

2. W sprawach o nr:

- 1.M. K. przy decyzji Nr D/000595/2020 z dnia 15.09.2020 r.
- 2.A.W. przy decyzji Nr D/000573/2020 z dnia 15.09.2020 r.
- 3.K.P. przy decyzji Nr D/000658/2020 z dnia 13.10.2020 r.
- 4.E.S. przy decyzji Nr D/000666/2020 z dnia 19.10.2020 r.

Ośrodek nie dokonał uchylecia lub zmiany decyzji w części dotyczącej okresu przyznania posiłku pomimo zaprzestania dożywiania, w związku z nieobecnością dzieci w szkole z powodu epidemii COVID-19.

Zgodnie z art. 14 ustawy w sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2021, poz. 735). Norma prawna dotycząca zmiany i uchylecia decyzji została określona w art. 155 i 163 k.p.a. Pierwszy z przepisów prawa stanowi, że decyzja ostateczna, na mocy której strona nabyła prawo, może być w każdym czasie za zgodą strony uchylona lub zmieniona przez organ administracji publicznej, który ją wydał, lub przez organ wyższego stopnia, jeżeli przepisy szczególne nie sprzeciwiają się uchyleniu lub zmianie takiej decyzji i przemawia za tym interes społeczny lub słuszny interes strony (...), drugi zaś stanowi, że organ administracji publicznej może uchylić lub zmienić decyzję, na mocy której strona nabyła prawo, także w innych przypadkach oraz na innych zasadach niż określone w niniejszym rozdziale, o ile przewidują to przepisy szczególne.

W sprawach dotyczących kierowania i naliczania odpłatności za pobyt mieszkańca w DPS stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W sprawie nr 1 (A.B.) na wniosek Strony z dnia 24.08.2020 r. o umieszczenie w DPS w Brenniku w wywiadzie środowiskowym część I sporządzonym w dniu 25.08.2020 r. ustalono, dochód Strony z miesiąca złożenia wniosku, tj. z sierpnia 2020 r., a nie z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku, tj. z lipca 2020 r.

Powyższe jest niezgodne z treścią art. 8 ust. 3 ustawy, który stanowi, że za dochód uważa się sumę miesięcznych przychodów z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku lub w przypadku utraty dochodu z miesiąca, w którym wniosek została złożony, bez względu na tytuł i źródło ich uzyskania (...).

2. W wyżej wymienionej sprawie w wywiadzie środowiskowym z dnia 25.08.2020 r. sporządzonym do decyzji Nr DPS/000568/2020 z dnia 26.08.2020 r. ustalono, że dochód pani A.B. z miesiąca złożenia wniosku wynosi 1.690,91 zł. Wg załączonej do akt sprawy decyzji organu emerytalno-rentowego - KRUS z dnia 20.03.2020 r. dochód Strony wynosi 1.688,91 zł (1.731,00 zł wysokość świadczenia emerytalnego brutto – 116,00 zł podatek – 156,00 zł składki zdrowotne + 229,91 zł dodatek pielęgnacyjny = 1.688,91 zł). Ustalona przez Ośrodek wysokość świadczenia 1.690,90 zł była kwotą przysługującą Stronie do wypłaty w miesiącu marcu 2020 r. i zawierała 2 zł z tytułu nadpłaty podatku.

Zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy za dochód uważa się sumę miesięcznych przychodów z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku lub w przypadku utraty dochodu z miesiąca, w którym wniosek została złożony, bez względu na tytuł i źródło ich uzyskania, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, pomniejszoną o: 1) miesięczne obciążenie podatkiem dochodowym od osób fizycznych; 2) składki na ubezpieczenie zdrowotne określone w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz ubezpieczenia społeczne określone w odrębnych przepisach; 3) kwotę alimentów świadczonych na rzecz innych osób.

3. W sprawie nr 1 (A.B.) decyzją Nr DPS/000719/2020 z dnia 19.10.2020 r. ustalono odpłatność Strony za pobyt w DPS na podstawie dochodu określonego w wywiadzie środowiskowym część I z dnia 25.08.2020 r. Z uwagi na fakt, że dochód osoby ustalono na kwotę 1.690,91 zł, zamiast na kwotę 1.688,91 zł orzeczona w rozstrzygnięciu decyzji wysokość odpłatności nie była prawidłowa. Ustalono, że za okres pobytu w domu pomocy społecznej, tj. od dnia 12.10.2020 r. do dnia 31.10.2020 r. Strona winna wnieść opłatę w wysokości 763,64 zł, a za okres od 1.11.2020 r. po 1.183,64 zł. W oparciu o załączone do akt sprawy dokumenty stwierdzić należy, że odpłatność Strony za październik 2020 r. powinna wynieść 762,73 zł ($1.688,91 \text{ zł} \times 70\% = 1.182,24 \text{ zł}$; $1.182,24 \text{ zł} : 31 \text{ dni} \times 20 \text{ dni} = 762,73 \text{ zł}$), a od listopada 2020 r. 1.182,24 zł ($1.688,91 \text{ zł} \times 70\%$). Tak ustalona przez Ośrodek kwota odpłatności Strony przekroczyła 70 % jej dochodu.

W odniesieniu do wyżej opisanej sytuacji stwierdzić należy, że w przypadku umieszczenia osoby w domu pomocy społecznej nie od początku miesiąca, wysokość odpłatności za pobyt w placówce powinna zostać naliczona proporcjonalnie do okresu pobytu. Należy wówczas przez analogię zastosować zasadę określoną w art. 106 ust. 3 zdanie drugie ustawy, która stanowi, że w przypadku, gdy uprawnienie do świadczenia nie obejmuje pełnego miesiąca, świadczenie przyznaje się za niepełny miesiąc, a kwotę świadczenia ustala się, dzieląc pełne kwoty przez liczbę dni kalendarzowych tego miesiąca i mnożąc przez liczbę dni objętych świadczeniem. Ponadto stwierdzić należy, że zgodnie z art. 61 ust. 2 pkt 1 ustawy opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej wnoszą mieszkańcy domu, nie więcej jednak niż 70% swojego dochodu.

4. W wyżej omawianej sprawie przed wydaniem decyzji Nr DPS/000719/2020 z dnia 19.10.2020 r. o ustaleniu odpłatności za pobyt Strony w DPS nie przeprowadzono rodzinnego wywiadu środowiskowego tylko dopisano informację w tym zakresie do części IX (Plan pomocy zatwierdzony przez kierownika jednostki organizacyjnej pomocy

społecznej) wywiadu środowiskowego część I z dnia 25.08.2020 r. sporządzonego do decyzji o skierowaniu do DPS.

Analogicznie jak w sprawach zasiłków okresowych powyższe narusza normę prawa określoną w art. 106 ust. 4 ustawy, która stanowi, że decyzję administracyjną o przyznaniu lub odmowie przyznania świadczenia, z wyjątkiem decyzji o odmowie przyznania biletu kredytowanego oraz decyzji w sprawach cudzoziemców, o których mowa w art. 5a, wydaje się po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego.

5. W sprawie nr 2 (P.K.) zakończonej decyzją Nr DPS/000564/2020 z dnia 10.08.2020 r. w aktach sprawy brakuje wniosku Strony z dnia 24.07.2020 r. o umieszczenie w DPS, na który organ powołuje się w podstawie prawnej i uzasadnieniu decyzji. Nie ma też protokołu sporządzonego przez OPS z ustnego przyjęcia wniosku. Ośrodek, w żaden inny sposób nie udokumentował wszczęcia postępowania w niniejszej sprawie.

Zgodnie z art. 102 ust. 1 ustawy, świadczenia z pomocy społecznej są udzielane na wniosek osoby zainteresowanej, jej przedstawiciela ustawowego albo innej osoby, za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego. Ustawa o pomocy społecznej nie formułuje wymogów, jakim powinien odpowiadać wniosek o przyznanie pomocy. Może być to żądanie zgłoszone w formie pisemnej, jak i ustnej. W tym ostatnim przypadku pracownik Ośrodka, któremu osoba zainteresowana ustnie zgłosiła wniosek winien stosownie do wymogów art. 67 § 2 pkt 1 k.p.a. sporządzić protokół z ustnego przyjęcia podania. Ponadto zaznaczyć należy, że wszelką dokumentację dostarczoną do Ośrodka przez stronę należy oznaczyć datą wpływu w celu stwierdzenia faktycznej daty złożenia wniosku, a tym samym ustalenia, od kiedy przysługuje pomoc.

6. W wyżej omawianej sprawie w rozstrzygnięciu decyzji Nr DPS/000961/2020 z dnia 8.12.2020 r. mylnie przywołano dzień 7.12.2020 r. jako dzień, z którym uchyla się decyzję Nr DPS/000564/2020 z dnia 10.08.2020 r. dotyczącą skierowania i ustalenia odpłatności za pobyt w DPS. Z załączonych do akt sprawy dokumentów wynika, że Pan P.K. do dnia 7.12.2020 r. przebywał w DPS w Żarowie, a od dnia 8.12.2020 r. w DPS w Prałkowcach. Należało zatem uchylić decyzję kierującą Pana P.K. do pierwszego z domów z dniem 8.12.2020 r., przy czym wskazanie daty uchylecia decyzji nie musi być zawarte w rozstrzygnięciu decyzji.

Zgodnie z art. 107 § 1 pkt 5 k.p.a, rozstrzygnięcie decyzji winno być sformułowane w sposób jasny i zrozumiały, tak aby nie powodowało nieдомówień i możliwości różnej interpretacji. Ma ono wyrażać rezultat stosowania normy prawa materialnego

do konkretnego wypadku, w kontekście konkretnych okoliczności faktycznych i materiału dowodowego. W przypadku decyzji uchylających winno wskazywać (nie koniecznie w rozstrzygnięciu) każdorazowo okres, od którego Strona nie przebywa w danym domu pomocy społecznej.

W sprawdzonych sprawach dotyczących przyznawania zasiłków stałych stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W sprawie nr 2 (Z.O.) decyzją Nr ZS/000794/2020 z dnia 26.11.2020 r. ustalono Stronie prawo do zasiłku stałego na okres od 1.11.2020 r. do bezterminowo. Od dnia 1.03.2021 r. Pan Z.O. nabył prawo do emerytury ZUS, o czym GOPS w Chojnowie został poinformowany przez organ emerytalno-rentowy pismem znak 190000/72/2021-SERI/ENP/0191175583 z dnia 11.03.2021 r. W związku z powyższym Ośrodek wszczął z urzędu postępowanie w niniejszej sprawie i decyzją Nr ZS/000239/2021 z dnia 29.03.2021 r. uchylił w całości z dniem 28.02.2021 r., a nie z dniem 1.03.2021 r. decyzję pierwotną, tj. decyzję Nr ZS/000794/2020 z dnia 26.11.2020 r. Mylne przywołanie daty w rozstrzygnięciu decyzji nie miało wpływu na wysokość przysługującego Stronie do wypłaty świadczenia za miesiąc luty 2021 r.

Zgodnie z art. 107 § 1 pkt 5 k.p.a, analogicznie jak w sprawie dotyczącej uchylenia decyzji o skierowaniu i odpłatności za pobyt w DPS, rozstrzygnięcie decyzji winno być sformułowane w sposób jasny i zrozumiały, tak aby nie powodowało niejasności i możliwości różnej interpretacji. Ma ono wyrażać rezultat stosowania normy prawa materialnego do konkretnego wypadku, w kontekście konkretnych okoliczności faktycznych i materiału dowodowego. W przypadku decyzji uchylających winno wskazywać (nie koniecznie w rozstrzygnięciu) każdorazowo okres, od którego Strona utraciła prawo do świadczenia, a nie ostatni dzień okresu, za który przysługuje jej do niego prawo.

2. Ośrodek przed wydaniem decyzji Nr ZS/000239/2021 z dnia 29.03.2021 r. o uchyleniu w całości z dniem 28.02.2021 r. decyzji o ustaleniu prawa do zasiłku stałego nie poinformował Strony o wszczęciu, z urzędu postępowania w niniejszej sprawie. W aktach sprawy nie było dokumentu potwierdzającego podjęcie jakiegokolwiek czynności przez organ administracji publicznej w tym zakresie.

Podstawowym obowiązkiem organu administracyjnego prowadzącego postępowanie jest ustalenie wszystkich osób, które mają interes prawny w rozstrzygnięciu sprawy, a następnie zawiadomienie tych osób o wszczęciu postępowania. Zobowiązanie to wynika

z treści art. 61 § 4 k.p.a. Zgodnie z jego brzmieniem o wszczęciu postępowania z urzędu lub na żądanie jednej ze stron należy zawiadomić wszystkie osoby będące stronami w sprawie.

Ponadto zgodnie z treścią art. 10 § 1 k.p.a. organy administracji publicznej obowiązane są zapewnić stronom czynny udział w każdym stadium postępowania, a przed wydaniem decyzji umożliwić im wypowiedzenie się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań. Możliwość odstąpienia od tej zasady zgodnie z § 2 zachodzi tylko wtedy, gdy załatwienie sprawy nie cierpi zwłoki ze względu na niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia ludzkiego albo ze względu na groźącą niepowetowaną szkodę materialną. Jak stanowi § 3 organ administracji publicznej obowiązany jest utrwalić w aktach sprawy, w drodze adnotacji, przyczyny odstąpienia od zasady określonej w § 1.

3. W sprawie nr 5 (T.G.) decyzją Nr ZS/000735/2017 z dnia 14.07.2017 r. przyznano Stronie prawo do zasiłku stałego na okres od 1.07.2017 r. do 31.07.2020 r. Następnie decyzją Nr ZS/000589/2020 z dnia 16.09.2020 r. na wniosek Strony z dnia 15.09.2020 r. ustalono Panu T.G. prawo do przedmiotowego zasiłku na okres od 1.09.2020 r. do 31.08.2023 r. W wyniku tak przeprowadzonego postępowania administracyjnego Strona utraciła prawo do świadczenia za miesiąc sierpień 2020 r., które jej przysługiwało w oparciu o art. 15 h ust. 2 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem Covid-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020 r., poz. 374 ze zm.). Przywołany przepis prawa stanowi, że (...) orzeczenie o niepełnosprawności albo orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, wydane na czas określony na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, którego ważność: upływa w terminie od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, zachowuje ważność do upływu 60. dnia od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, jednak nie dłużej niż do dnia wydania nowego orzeczenia o niepełnosprawności albo orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

Mając na uwadze powyższe stwierdzić należy, że w sytuacji gdy decyzja przyznająca świadczenie z pomocy społecznej została wydana w związku z niepełnosprawnością potwierdzoną orzeczeniem i okres, na który została przyznana pomoc jest uzależniony terminem ważności orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności, okres wskazany w decyzji ulega przedłużeniu na okres, na jaki zachowuje ważność

orzeczenie, na podstawie decyzji wydanej z urzędu, a zmiana ta nie wymaga przeprowadzenia wywiadu środowiskowego ani jego aktualizacji.

Analogicznie jak w sprawach dotyczących dożywiania dzieci ma tu zastosowanie art. 14 ustawy. Zgodnie z jego brzmieniem w sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2021, poz. 735). Norma prawna dotycząca m.in. zmiany decyzji została określona w art. 155 i 163 k.p.a. Pierwszy z przepisów prawa stanowi, że decyzja ostateczna, na mocy której strona nabyła prawo, może być w każdym czasie za zgodą strony uchylona lub zmieniona przez organ administracji publicznej, który ją wydał, lub przez organ wyższego stopnia, jeżeli przepisy szczególne nie sprzeciwiają się uchyleniu lub zmianie takiej decyzji i przemawia za tym interes społeczny lub słuszny interes strony (...), drugi zaś stanowi, że organ administracji publicznej może uchylić lub zmienić decyzję, na mocy której strona nabyła prawo, także w innych przypadkach oraz na innych zasadach niż określone w niniejszym rozdziale, o ile przewidują to przepisy szczególne.

W sprawach dotyczących przyznawania świadczeń z programu „Posiłek w szkole i w domu” dla osób dorosłych stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W sprawie Nr 1 (D.T.) w wywiadzie środowiskowym z dnia 17.08.2020 r. sporządzonym do decyzji przyznającej posiłek Nr D/000535/2020 z dnia 19.08.2020 r. ustalono, że dochód rodziny (gospodarstwo 2-osobowe) wynosi 2.229,23 zł. Wg załączonej do akt sprawy informacji organu emerytalno-rentowego - KRUS z dnia 6.08.2020 r. Strona pobiera świadczenia netto w wysokości 2.484,82 zł (1.754,91 zł – renta rolnicza, 229,91 zł – dodatek pielęgnacyjny, 500 zł – świadczenie uzupełniające dla osoby niezdolnej do samodzielnej egzystencji). Do dochodu ustalonego przez Ośrodek w wysokości 2.229,23 zł nie wliczono świadczenia uzupełniającego w wysokości 500 zł, natomiast wliczono dochód z powierzchni użytków rolnych poniżej 1 ha przeliczeniowego, tj. 0,77 ha przeliczeniowego w wysokości 237,16 zł.

Analogicznie jak w sprawie DPS zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy za dochód uważa się sumę miesięcznych przychodów z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku lub w przypadku utraty dochodu z miesiąca, w którym wniosek została złożony, bez względu na tytuł i źródło ich uzyskania, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, pomniejszoną o: 1) miesięczne obciążenie podatkiem dochodowym od osób fizycznych; 2) składki na ubezpieczenie zdrowotne określone w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz ubezpieczenia społeczne określone

w odrębnych przepisach; 3) kwotę alimentów świadczonych na rzecz innych osób. Natomiast do dochodu ustalonego zgodnie z art. 8 ust. 3 nie wlicza się m.in. dochodu z powierzchni użytków rolnych poniżej 1 ha przeliczeniowego (art. 8 ust. 4 pkt 6 ustawy). Ponadto zgodnie z art. 8 ust. 4a świadczenia uzupełniającego nie uwzględnia się w dochodzie rodziny przy ustalaniu prawa do świadczenia pieniężnego.

W związku z powyższym w omawianej sprawie do właściwie ustalonego dochodu należało wliczyć rentę rolniczą, dodatek pielęgnacyjny oraz świadczenie uzupełniające. Natomiast dochód z powierzchni użytków rolnych nie powinien być wliczony do dochodu, gdyż ich powierzchnia wynosi mniej niż 1 ha przeliczeniowy.

2. W powyższej sprawie pomoc w formie posiłku została przyznana pomimo przekroczenia kryterium dochodowego rodziny, którego wysokość dla 2-osobowej rodziny wynosi 1.584 zł ($528 \text{ zł} \times 2 = 1.056 \text{ zł}$, $1.056 \text{ zł} \times 150\% = 1.584 \text{ zł}$), zaś dochód rodziny w miesiącu poprzedzającym złożenie wniosku wynosił 2.484,82 zł.

Powyższe jest niezgodne z Uchwałą Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu wspierania „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 (M.P. z 2018 r. poz. 1007). W dziale III.2.1. załącznika do Uchwały wskazano, że „Ze środków przekazywanych w ramach Programu gminy udzielają wsparcia w postaci posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności, świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych osobom spełniającym warunki otrzymania pomocy wskazane w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz spełniającym kryterium dochodowe w wysokości 150% kryterium, o którym mowa w art. 8 ww. ustawy”. Kwota kryterium dochodowego jest ustalana na podstawie art. 9 ustawy. Zgodnie z § 1 pkt 1 lit. b rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 lipca 2018 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz.U. z 2018 r. poz. 1358) wynosi 528 zł dla osoby w rodzinie. Natomiast Rada Gminy Chojnów Uchwałą Nr V.45.2019 z dnia 1 lutego 2019 r. podwyższyła do 150% kryterium dochodowego uprawniającego do otrzymania pomocy w ramach wieloletniego programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023.

3. W poniższych sprawach nie przeprowadzono wywiadów środowiskowych przed wydaniem decyzji przyznających świadczenie pieniężne na zakup posiłku lub żywności, w aktach tych spraw nie było też żadnej informacji, notatki, protokołu z przeprowadzonej rozmowy telefonicznej ze świadczeniobiorcą, w trakcie której ustalono by sytuację

osobistą, rodzinną, dochodową i majątkową, której przeprowadzenie dopuszcza art. 15o ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych:

- sprawa Nr 3 (H.J.) przed wydaniem decyzji Nr D/000306/2020 z dnia 26.03.2020 r.,
- sprawa Nr 4 (K.Z.) przed wydaniem decyzji Nr D/000265/2020 z dnia 23.03.2020 r.,
- sprawa Nr 5 (J.P.) przed wydaniem decyzji Nr D/000267/2020 z dnia 26.03.2020 r.

Analogicznie jak w sprawach zasiłków okresowych i domów pomocy społecznej powyższe narusza normę prawa określoną w art. 106 ust. 4 ustawy, która stanowi, że decyzję administracyjną o przyznaniu lub odmowie przyznania świadczenia, z wyjątkiem decyzji o odmowie przyznania biletu kredytowanego oraz decyzji w sprawach cudzoziemców, o których mowa w art. 5a, wydaje się po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego. Oznacza to, że wywiad – poza wyjątkami wynikającymi z innych przepisów – przeprowadza się na okoliczność wydania decyzji o przyznaniu lub odmowie przyznania świadczenia z pomocy społecznej. Ponadto zgodnie z § 67 ust. 1 k.p.a. z każdej czynności postępowania administracyjnego, mającej istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, organ administracji publicznej sporządza protokół, chyba że czynność ta została w inny sposób utrwalona na piśmie. W związku z powyższym z każdej przeprowadzonej rozmowy telefonicznej, podczas której ustalano sytuację osobistą, rodzinną, dochodową i majątkową należało sporządzić protokół lub wypełnić druk wywiadu środowiskowego, a w miejscu podpisu osoby, z którą przeprowadzono wywiad zrobić adnotację o przeprowadzeniu wywiadu telefonicznie.

4. W sprawie Nr 4 (K.Z.) Strona potwierdziła odbiór decyzji Nr D/000265/2020 z dnia 23.03.2020 r. bez wskazania daty jej odbioru.

Właściwe doręczenie decyzji ma kluczowe znaczenie dla jej wykonania. Czynności materialno-techniczne doręczenia są sformalizowane ze względu na konieczność ścisłego określenia faktów powodujących skutek prawny. Ścisłe przestrzeganie tych wymagań formalnych należy do obowiązków organu administracyjnego, albowiem od skuteczności doręczenia zależą w wielu przypadkach uprawnienia procesowe i materialno-prawne stron. Zgodnie z art. 39 k.p.a. organ administracji publicznej doręcza pisma za pokwitowaniem przez operatora pocztowego (...), przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. Odbierający pismo potwierdza doręczenie mu pisma swym podpisem ze wskazaniem daty doręczenia (art. 46 § 1 k.p.a.).

Przepisy art. 39 i następne k.p.a., regulujące kwestie doręczeń w postępowaniu administracyjnym, nie mają w żadnym stopniu charakteru uznaniowego, są to przepisy bezwzględnie obowiązujące.

W wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. brak zawarcia kontraktu socjalnego z osobą bezdomną przed wydaniem decyzji administracyjnej o przyznaniu jej tymczasowego schronienia w schronisku dla osób bezdomnych,
2. nieterminowe załatwienie spraw dotyczących udzielenia schronienia oraz potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej,
3. brak sporządzenia wywiadu środowiskowego przed wydaniem decyzji administracyjnych dotyczących zasiłków okresowych, odpłatności za pobyt w DPS oraz dożywiania dorosłych,
4. nieterminowe sporządzenie wywiadu środowiskowego w sprawie potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej,
5. nieprawidłowe ustalenie liczby dzieci dożywianych bez wydania decyzji i ustalenia sytuacji rodziny w drodze wywiadu środowiskowego w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”,
6. brak uchylecia lub zmiany decyzji dotyczących dożywiania dzieci w części obejmującej okres przyznania posiłku,
7. błędny sposób ustalenia dochodu osoby w sprawach dotyczących ustalenia odpłatności za jej pobyt w DPS oraz dożywiania dorosłych,
8. błędne ustalenie wysokości odpłatności strony za pobyt w DPS,
9. brak udokumentowania wszczęcia postępowania administracyjnego w sprawie skierowania mieszkańca gminy do DPS,
10. nierzetelne sporządzenie decyzji administracyjnych w sprawach dotyczących skierowania i ustalenia odpłatności za pobyt w DPS oraz zasiłku stałego,
11. brak poinformowania strony o wszczęciu postępowania z urzędu w sprawie uchylecia prawa do zasiłku stałego,
12. błędny tok postępowania administracyjnego w sprawie zasiłku stałego,
13. przyznanie pomocy w formie dożywiania dorosłych pomimo przekroczenia kryterium dochodowego rodziny,
14. brak wskazania odbioru decyzji administracyjnej przez stronę w sprawie dożywiania dorosłych.

Wobec stwierdzonych nieprawidłowości wydaje się następujące zalecenia pokontrolne:

1. Przed wydaniem decyzji w zakresie udzielenia schronienia w schronisku dla osób bezdomnych sporządzać z daną osobą kontrakt socjalny.

Podstawa prawna: art. 48a ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2020 poz. 1876 ze zm.).

Termin realizacji: na bieżąco.

2. Sprawy załatwiać terminowo, bez zbędnej zwłoki. Sprawy wymagające postępowania wyjaśniającego rozpatrywać nie później niż w ciągu miesiąca, a sprawy szczególnie skomplikowane – nie później niż w ciągu dwóch miesięcy od dnia wszczęcia postępowania. O każdym niezakończonym sprawie w terminie organ administracji publicznej jest zobowiązany zawiadomić strony, podając przyczyny zwłoki, wskazując nowy termin załatwienia sprawy oraz pouczając o prawie do wniesienia ponaglenia.

Podstawa prawna: art. 35 § 1 i 3, art. 36 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 735 ze zm.).

Termin realizacji: na bieżąco.

3. Przed wydaniem decyzji administracyjnej o przyznaniu lub odmowie przyznania świadczenia, z wyjątkiem decyzji o odmowie przyznania biletu kredytowanego oraz decyzji w sprawach cudzoziemców, o których mowa w art. 5a, przeprowadzać rodzinny wywiad środowiskowy. W sytuacji gdy ustalenie sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej nastąpiło na podstawie rozmowy telefonicznej zgodnie z art. 15o ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, sporządzać protokół lub wypełniać druk odpowiedniej części wywiadu środowiskowego z adnotacją o przeprowadzeniu tego wywiadu telefonicznie.

Podstawa prawna: art. 106 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2020 poz. 1876 ze zm.) oraz art. 67 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 735 ze zm.).

Termin realizacji: na bieżąco.

4. Wywiad środowiskowy przeprowadzać w terminie 14 dni roboczych od dnia powzięcia wiadomości o konieczności jego przeprowadzenia, a w sprawach niecierpiących zwłoki,

wymagających pilnej interwencji pracownika socjalnego wywiad przeprowadzać niezwłocznie, nie później niż 2 dni robocze od dnia powzięcia wiadomości o potrzebie przyznania świadczenia.

Podstawa prawna: § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 sierpnia 2016 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1788).

Termin realizacji: na bieżąco.

5. Przyznając pomoc w ramach wieloletniego programu „Posiłek w szkole i w domu” prawidłowo ustalać liczbę dzieci i uczniów, którym udzielono pomocy w formie posiłku, nie przekraczając 20% liczby uczniów i dzieci dożywianych w szkołach i przedszkolach na terenie gminy w poprzednim miesiącu kalendarzowym.

Podstawa prawna: art. 48 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 ze zm.), Uchwała Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 (M.P. z 2018 r. poz. 1007).

Termin wykonania: na bieżąco.

6. Decyzje administracyjne przyznające pomoc w formie posiłku dla dzieci uchylać lub dokonywać ich zmiany na okres zaprzestania korzystania z pomocy z powodu braku możliwości kontynuacji nauki w szkole w formie stacjonarnej.

Podstawa prawna: art. 14 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 ze zm.) oraz art. 155 i art. 163 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 735).

Termin wykonania: na bieżąco.

7. Za dochód przyjmować sumę miesięcznych przychodów z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku lub w przypadku utraty dochodu z miesiąca, w którym wniosek został złożony, bez względu na tytuł i źródło ich uzyskania, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, pomniejszoną o: miesięczne obciążenie podatkiem dochodowym od osób fizycznych; składki na ubezpieczenie zdrowotne określone w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz ubezpieczenia społeczne

określone w odrębnych przepisach; kwotę alimentów świadczonych na rzecz innych osób.

Podstawa prawna: art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1876 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

8. Odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej wnoszonej przez mieszkańca domu pomocy społecznej ustalać w wysokości nie większej niż 70% jego dochodu, a w przypadku odpłatności za niepełny miesiąc ustalać w wysokości proporcjonalnej do okresu jego pobytu.

Podstawa prawna: art. 61 ust. 2 pkt 1, art. 106 ust. 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1876 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

9. Świadczenia z pomocy społecznej udzielać na wniosek osoby zainteresowanej, jej przedstawiciela ustawowego albo innej osoby, za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego, wniesiony w formie pisemnej lub ustnej. Z ustnego wniesienia zgłoszenia przez wnioskodawcę sporządzać protokół z ustnego przyjęcia podania. W przypadku udzielenia pomocy z urzędu dokumentować przyczynę takiego postępowania.

Podstawa prawna: art. 14, art. 102 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1876 ze zm.), art. 63 § 1 i 3, art. 67 § 2 pkt 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 735).

Termin wykonania: na bieżąco.

10. Decyzje administracyjne sporządzać w sposób rzetelny. Rozstrzygnięcie decyzji administracyjnej powinno być sformułowane w sposób jasny i zrozumiały, tak aby nie powodowało niedomówień i możliwości różnej interpretacji. W przypadku decyzji uchylających każdorazowo wskazywać w nich okres, od którego strona utraciła prawo do świadczenia.

Podstawa prawna: art. 107 § 1 pkt 5 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 735).

Termin wykonania: na bieżąco.

11. W przypadku wszczęcia postępowania z urzędu lub na żądanie jednej ze stron zawiadamiać wszystkie osoby będące stronami w sprawie, zapewnić im czynny udział w każdym stadium postępowania, a przed wydaniem decyzji administracyjnej umożliwić im wypowiedzenie się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań.
Podstawa prawna: art. 10 § 1, art. 61 § 4 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 735).
Termin wykonania: na bieżąco.
12. W sytuacji, gdy decyzja przyznająca świadczenie z pomocy społecznej została wydana w związku z niepełnosprawności potwierdzoną orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności i okres, na który została przyznana pomoc jest uzależniony terminem ważności tego orzeczenia, okres wskazany w decyzji należy przedłużyć na okres, na jaki zachowuje ważność orzeczenie, wydając z urzędu decyzję zmieniającą termin do którego przysługuje świadczenie bez konieczności przeprowadzenia wywiadu środowiskowego ani jego aktualizacji.
Podstawa prawna: art. 15h ust. 2 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem Covid-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 374 ze zm.), art. 14 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1876 ze zm.), art. 155 i art. 163 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 735).
Termin wykonania: na bieżąco.
13. Pomoc w formie posiłków udzielanych w związku z realizacją wieloletniego rządowego programu wspierania „Posiłek w szkole i w domu” przyznawać osobom/rodzinom, których kryterium dochodowe nie przekracza 150% kryterium, o którym mowa w art. 8 ustawy.
Podstawa prawna: art. 9, art. 48 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 ze zm.), § 1 pkt 1 lit. a i b rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 lipca 2018 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1358), Uchwała Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 (M.P. z 2018 r. poz. 1007).

Termin wykonania: na bieżąco.

14. Decyzje administracyjne w sprawach pomocy społecznej doręczać stronom postępowania za pokwitowaniem przez pocztę polską, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy, a gdy strona działa przez przedstawiciela – temu przedstawicielowi. W przypadku doręczania pism w lokalu organu administracji publicznej lub przez swoich pracowników dopilnować aby odbierający pismo potwierdzał doręczenie mu pisma swym podpisem ze wskazaniem daty doręczenia.

Podstawa prawna: art. 39, art.40 § 1, art.,42 § 2, art.46 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r.

Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 256 ze zm.).

Termin realizacji: na bieżąco.

POUCZENIE

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1876 ze zm.) kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu. W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie tutaj Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Iwona Dręlichowska-Stopa
Dyrektor Wydziału
Zdrowia i Polityki Społecznej

Otrzymują:

1. Wójt Gminy Chojnów
- 2.a/a

KIEROWNIK ODDZIAŁU
Kontrol i Inspekcji w Pomocy Społecznej
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej

Ewelina Zygmunt
Ewelina Zygmunt